

Čeladenská fontána

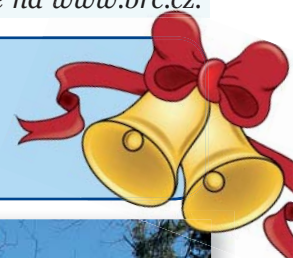
Zpravodaj BESKYDSKÉHO REHABILITAČNÍHO CENTRA

6, 7 / 2015, ročník VII.

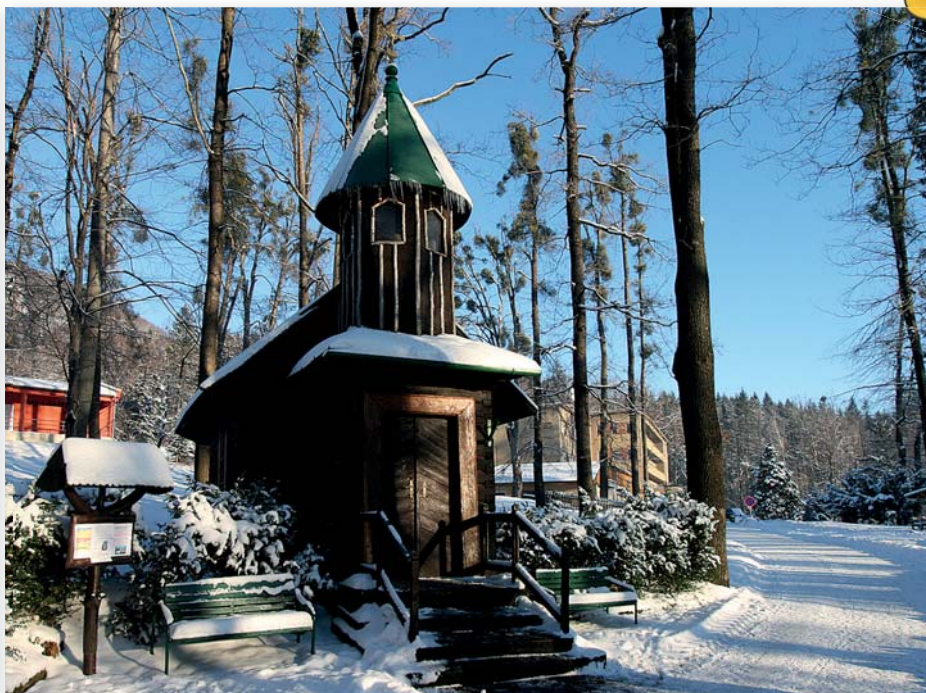
Časopis ČELADENSKÁ FONTÁNA je vydáván pro zaměstnance, klienty a partnery Beskydského rehabilitačního centra v Čeladné. Cílem Fontány je přinášet informace všem, kteří se chtějí dozvědět více o tom, jak zde, na úpatí Ondřejníku, pomáháme těm, kteří potřebují upevnit zdraví. Je to jednoduché: díky zdejším mimořádně příznivým klimatickým podmínkám a vysoké úrovni rehabilitační péče je BRC vyhledávaným zdravotnickým zařízením s výbornou pověstí. Za neopakovatelnou a dnes velmi vzácnou atmosférou rodinných lázní k nám jezdí pacienti z celé republiky. Tímto zveme i vás. Všechna vydání Čeladenské fontány najdete také na www.brc.cz.

Vážené čtenářky a vážení čtenáři, toto dvojčíslo jsme se rozhodli Vám věnovat jako vánoční dárek. Doufáme, že si z obsahu nějaké příjemné překvapení pod stromeček vyberete. Redakce Fontány Vám zároveň za všechny kolegyně a kolegy v Beskydském rehabilitačním centru přeje klidné a požehnané Vánoce a v roce 2016 pevné zdraví.

POJĎTE S NÁMI DO PARKU

Pojďte s námi do parku je název prvního dílu seriálu krátkých videí, která budou postupně mapovat proměny parku v areálu Beskydského rehabilitačního centra. Video připravuje kolektiv tvůrců Televize Ondřejka s krajinářským architektem Ing. Zdeňkem Strnadlem, který s vedením BRC spolupracuje při plánování a postupné realizaci obnovy parku. První díl se již vysílá. K vidění je také na www.youtube.com/rehabilitacnicentrum. Jeden z dalších dílů se bude věnovat podobám centrální části parku (na snímku).

TEN TŘETÍ SE JEN DÍVAL...

V říjnu představili dva kuchaři čeladenské restaurace U Seštríček svoje kulinářské umění v Ostravě na dvoudenní kuchařské show velkoobchodu Makro, předváděné přímo v prodejně. Jiří Žyla (vpravo) je vedoucí kuchyně BRC, která pro ubytované pacienty a hosty připravuje přes 500 teplých jídel denně. Ke spolupráci si přizval šéfkuchaře Martina Lekače, který má na starosti jídelníček a přípravu jídel pro hosty restaurace. Oba tedy pracují v téže kuchyni, ale každý má na starosti přípravu jiných jídel. Při kuchařské show pracovali „rukou společnou“ a jak je vidět na snímku vlevo, šlo jim to dobře. Třetí kuchař na plakátu se jen spokojeně díval. Rozhovor s Jiřím Žylou přinášíme na str. 2 a 3.

JE TO PRO MĚ VÝZVA

říká JIŘÍ ŽYLA, vedoucí kuchyně
Beskydského rehabilitačního centra v Čeladné

Lenka Machálková

Jiří Žyla je od května letošního roku novým vedoucím kuchyně Beskydského rehabilitačního centra. Přišel se zkušenostmi především z hotelových kuchyní, a proto se zákonitě setkává s řadou odlišností. Nedávno se spolu s Martinem Lekačem, šéfkuchařem restaurace U Sestřiček, zúčastnili Kuchařské show v ostravském velkoobchodě Makro. Se svým menu měli velký úspěch. I proto jsme mu položili několik otázek.

V Beskydském rehabilitačním centru jste poměrně krátce. Proč jste si vybral práci zrovna zde?

Práce vedoucího kuchyně v takovémto provozu byla pro mě obrovskou výzvou. Přece jen je to úplně jiný druh gastronomie, než na jaký jsem byl zvyklý z restaurace. A je tady z velké části ryze ženský kolektiv, to je pro mě také velká změna.

Bylo vždy Vaším snem stát se kuchařem?

Upřímně, nebylo, ale... Od mala jsem se pohyboval okolo jídla. Matka vedla výrobu masných pokrmů, stejně tak výrobu hotových jídel. Takže všechno směřovalo k tomu, že jablko nepadne daleko od stromu.

Jaké jídlo připravujete nejraději?

Rád připravuji maso, zvěřinu a především klasickou českou kuchyni. Nejsem zastáncem jakýchkoliv úprav klasických receptů, protože většinou jsou to úpravy k horšímu.

Vaříte rád i doma?

Ne. Doma opravdu rád nevařím.

Vaříte zahraniční kuchyni?

Vzhledem k tomu, že jsem vařil v hotelových kuchyních, kde se klientela skládala z cizinců, tak vařím i zahraniční kuchyni. Razím však heslo: „Když Čech peče pizzu a Ital vaří knedlo, vepřo, zelo, tak je něco špatně“.

Na čem si Vy sám nejvíc pochutnáte?

Mám rád asijskou kuchyni, ale ta naše česká klasika je prostě nej.

Kolik jídel denně uvaříte pro klienty a zaměstnance rehabilitačního centra? Co je na vaření pro tolik osob nejtěžší?

Denně se v kuchyni připravuje přibližně 800 porcí jídla (snídaně, obědy, večeře). Co je na takovém vaření nejtěžší? S vařením problém není, tady je složitý

Jiří Žyla pochází z Karviné, posledních pět let žije ve Frenštátě pod Radhoštěm. Mezi jeho největší zájmy patří pětiletý syn Richard, sport a cestování.

výdej uvařené stravy. Máme centrální kuchyni, kde vaříme, a jídlo se poté rozváží na několik dalších oddělení. Strava se tedy musí přesně napočítat, navážit, rozdělit – a to bývá občas problém. Kuchaři jsou také jen lidé a občas nějakou tu chybu udělají. To neznamená, že to schvaluji, jen prosím nejen pacienty, ale i zaměstnance BRC, o jistou míru shovívavosti a trpělivosti, pokud se taková chybička vyskytne. A předem děkuji za celý kolektiv kuchyně ☺

Kolik v kuchyni pracuje zaměstnanců a jak se střídáte?

V kuchyni pracuje 14 osob, ale pozor, těch 14 lidí mám ve stavu. Musím počítat s těmi, co mají dovolenou, občas nemocenskou. Musím však uznat, že poslední dobou má někdo nemocenskou velice zřídka. Lidé na směnách se střídají podle daného rozpisu směn tak, aby každý odpracoval svůj měsíční fond a zároveň měl i dostatek času na odpočinek.

Jak probíhá Vaše spolupráce s dietními sestrami?

V rámci možností spolu vycházíme dobře. Musíme. Přece jen je pro nás důležitý stejný výsledek – kvalitní, zdravá a chutná strava. Mým názorem je, že i zdravé jídlo může být chutné.

Co Vás osobně na práci vedoucího kuchyně baví nejvíce?

Baví mě práce s lidmi, v kolektivu, a jak už jsem jednou říkal, je to výzva.

Nedávno jste byl spolu s Martinem Lekačem pozván, abyste vařili v rámci Kuchařské show v Makru. Oslovili Vás přímo z Makra?

Ano, úzce s Makrem spolupracujeme. Když se taková nabídka naskytla, neváhali jsme ani okamžik. Je to příležitost, jak zviditelnit BRC i jak ukázat, že i tady v Čeladné máme lidem co nabídnout.

Jaké menu jste pro návštěvníky Kuchařské show připravili a jak hodnotíte svou účast?

Menu jsme se s Martinem snažili poskládat tak, aby vypovídalo i něco o našem rehabilitačním centru. Přece jen jsme zdravotnické zařízení a nacházíme se v podhůří Beskyd, takže něco zdravého, zároveň chutného a oku lahodícího. Jako předkrm jsme zvolili kanapku s tvarohovo-bylinkovou pěnou a řapíkatým celerem a kanapku s domácí škvarkovou pomazánkou, zdobenou červenou cibulí. Jako hlavní chod jsme připravili filátka z candáta s bramborovým šklubánkem, domácím mátovým pestem zdobeným výhonky z červené řepy. Jako sladkou tečku jsme připravili lívanečky z ovesných vloček s jogurtovo-medovým dipem, s čerstvými malinami a borůvkami.

Podle mého názoru to byla velmi vydařená akce. Hodně lidí ani nevědělo, kde se BRC nachází - a po ochutnávce přislíbili, že se u nás v restauraci určitě zastaví. Takže - co jsme chtěli, to se nám povedlo.

Rehabilitace kolene je první

Od konce června 2015 je možné si na oficiálním kanále YouTube Beskydského rehabilitačního centra prohlédnout film s názvem „**Akutní rehabilitace kolene**“. Toto devítiminutové video dosud viděl rekordní počet návštěvníků - za necelých šest měsíců má přes 2 000 zhlédnutí. Jeho průměrná týdenní návštěvnost se pohybuje kolem 200, a tak se tento dokument už dostal na první místo ze všech našich dosud zveřejněných videí.

Různých filmů máme nyní na adrese www.youtube.com/rehabilitacnicentrum celkem 67 a pokrývají velkou škálu našich činností, od odborné péče (například video, představující individuální práci fyzioterapeutů), přes informační dokumenty (o BRC,

o působení a účincích Polaria, relaxačním bubnování), až například po reportáži z vernisáže výstav či pozvánky na přednášky a různé kulturní akce. Tři dosud natočené díly unikátního cyklu „Důvěrné hovory“ představují známé osobnosti, naše klienty nebo hosty: herce Ladislava Freje, lékaře Rajko Dolečka a herečku Květu Fialovou.

Za necelé tři roky od založení tohoto informačního kanálu si některé z našich videí prohlédlo na internetu celkem přes 14 tisíc návštěvníků. To ale není vše. Stejnou možnost vidět většinu z těchto krátkých filmů mají také pacienti a klienti BRC ubytovaní v hlavním areálu, a to přímo v televizi ve svých pokojích, kam vysílá Televize Ondřejka. (aa)

V červenci byl mezi klienty Beskydského rehabilitačního centra

PŘÍTEL NĚMECKÉHO PREZIDENTA

Mezi námi, panu Františku Šatanovi byste jeho dvaadvadesát nehádali. Narodil se 26. listopadu 1923 v Návší u Jablunkova. „Jsem vlastně původem gorol“, říká. Doma se tím pádem hovořilo většinou německy, polsky a trochu slovensky, neboť rodiče pana Františka byli ze Slovenska. Dospíval ve složité době, takže byl rád, že se nakonec vyučil v Ostravě zámečníkem. Nakonec po válce mu přišlo vhod, že byl díky rodinnému zázemí dobře jazykově vybaven, pracoval v rámci odborového hnutí plných 27 let jako kulturní referent pro strojvedoucí na železnici.

Jaký má recept na dlouhé žití? Jí hodně zeleniny, zejména pak mrkev, celer, petržel, nekonzumuje tzv. tuhé maso (pouze slepičí a krůtí) a sportuje. Jako pětiletý vstoupil mezi skauty a skautem se cítí být dodnes.

Z OSTRAVY AŽ NA OSTROV SPIEKEROOG

O jeho poněkud dobrodružné druhé polovině života rozhodla vlastně náhoda. V roce 1972 byl pozván do Německa na svatbu své sestřenice. Na svatbě se poznal se svou budoucí manželkou a s ní se později dostal na úžasný ostrov Spiekeroog (na snímku). Ten je asi pět minut jízdy od trajektového přístavu stejného jména. Leží v Severním moři nedaleko severního

pobřeží Německa. Má pláže plné jemného písku, rozsáhlou zeleň a nesmí tam jezdit auta.

František za svou ženou velice často jezdil, a protože tam měla dům, brzy se poznal se všemi obyvateli tohoto ostrova. Od roku 1984, kdy odešel do důchodu, se na ostrově usadil natrvalo. Od té doby se nezřídka ujímal funkce údržbáře a spravoval dveře, zámky, ale také organizoval zájezdy.

JOHANESS RAU – SOUSED A PŘÍTEL

Na ostrově měl také zajímavého souseda, s nímž se seznámil v místní hospodě. Později se stali nerozlučnými přáteli a scházeli se i s manželkami. Poprvé ho pozval do sklípku na české víno.

Soused přišel i s místním farářem, který byl kdysi jeho spolužákem. Host se jmenoval Johannes Rau a v roce 1999 byl zvolen osmým prezidentem Spolkové republiky Německo. Předtím byl dvacet let předsedou zemské vlády Severního Porýní – Vestfálska. Na ostrov jezdil i nadále, byť měl méně času, avšak nikdy neopomenul přijít se svojí manželkou na návštěvu. Dělo se tak po celou dobu, kdy byl prezident Rau ve funkci, tedy až do roku 2004. Svědčí o tom konec konců i tyto dvě fotografie z rodinných setkání. Na horím snímku je prezident Rau (sedící vpravo), jeho spolužák místní farář (sedící) a František (stojící). Na druhém snímku jsou jen dva muži – František (uprostřed) a pan prezident. Johannes Rau krátce po skončení prezidentské funkce v roce 2004 těžce onemocněl a zemřel 27. ledna 2006.

DVĚ LÁSKY PANA FRANTIŠKA

Počátkem roku 2010 zemřela Františkova manželka Susi. Na druhém snímku sedí zcela vpravo, po Františkově pravici je Christine, manželka prezidentova. Pan František mi věnoval takový fotografický vzpomínkový sborník, plný rodinných záběrů ze společenských setkání a z výletů po ostrově. Nese název SPIEKERROOG & VERLIEBEN. To druhé slovo v němčině zna-

mená něco jako „zamilovat se“. Jak vidno, pan František Šatan měl v životě velké štěstí. Konec konců i do Beskydského rehabilitačního centra si jen „odskočil“ na drobnou rehabilitaci, aby se mu lépe po tomto světě chodilo. Na Františkově ostrově je mimo jiné také hotel Spiekeroog. Ten má jedno patro zasvěcené lázeňským wellness službám, jsou zde sauny, páry s očištnou mořskou vodou i masáže. „Ale, pokud jde o léčbu, nenechám v tomto na Čeladnou dopustit“, dodává pan František na závěr našeho rozhovoru.

Petr Andrlé

Radko Jakovljevič:

Na doktora Jana Maye se velice dobře pamatují

Petr Andrlé

V roce 2017 si připomeneme, že uplynulo již 115 let od doby, kdy čeladenské lázně Skalka založil MUDr. Jan May. Chceme jejich historii připomenout postupným otiskováním medailonů zajímavých a známých lidí, kteří jsou s lázněmi spojeni.

První zářijovou neděli sloužil P. ThDr. Mariusz Roszewski jako vždy mši svatou i v dřevěném kunčickém kostele sv. Prokopa a sv. Barbory. Kostelík byl zaplněn do posledního místečka, naštěstí se místo dostalo i pro jednoho vzácného hosta.

Nebyl jím nikdo jiný, než Jeho Vysokopřeosvěcenost Simeon (ThDr. Radko Jakovljevič), arcibiskup olomoucko-brněnský olomoucko-brněnské eparchie Pravoslavné církve v českých zemích (na snímku vpravo se starostou Kunčic pod Ondřejníkem Tomášem Hrubíšem). Otec arcibiskup se v září léčil v Beskydském rehabilitačním centru, k němuž má velice vřelý

vztah. Je pravděpodobně jediným člověkem, z okruhu lidí nám známých, který pamatuje zakladatele lázní MUDr. Jana Maye. Jde totiž o jeho prastrýce. Syn doktora Maye byl jeho strýcem – maminka arcibiskupova a snacha MUDr. Maye byly sestry.

ŽIVÉ VZPOMÍNKY

Když MUDr. Jan May v roce 1931 zemřel, bylo Radkovi šest let. A dobře si na něj pamatuje, protože rodiny se často scházely. „Dodnes si pamatuji jeho zvučný hlas“, vzpomíná. „Trochu mi připomínal hlas herce Štěpánka staršího. A když vyjdu do lázeňského parku, jako bych ho někde slyšel“. Otcí arcibiskupovi je devadesát let, vypadá velice dobře, má perfektní paměť a pouze se mu špatně chodí, byť se jeho stav

v BRC den ze dne zlepšoval. Byl rád, že jsme ho pozvali na mši do kostelíka, který kdysi postavila pravoslavná církev. Před mší arcibiskupa Simeona přivítal starosta Kunčic pod Ondřejníkem Ing. Tomáš Hrubíš (na snímku). Nebyla to v tomto roce pro nás všechny v souvislosti s tímto kostelem jediná sváteční chvíle. Další se odehrála několik týdnů předtím. Ale to musíme trochu do historie.

CESTA DŘEVĚNÉHO KOSTELÍKU

Dřevěný kostel v Kunčicích pod Ondřejníkem je významnou kulturní památkou. Byl postaven někdy na přelomu 17. a 18. století v obci Hliňanec (oblast Mukačevo) a je jeden z pěti kostelů, které byly na území nově vzniklého Československa přemístěny z Podkarpatské Rusi.

Tam jezdíval za přírodou (nikoli lovit zvěř, jak se někde občas píše) také centrální ředitel Vítkovických kamenouhelných dolů Ing. Eduard Šebela (1878–1952), který měl rekreační vilu na hranicích mezi tehdejšími Velkými Kunčicemi a Čeladnou. Pracoval aktivně v „Okrašlovacím spolku pro Velké Kunčice, Čeladnou a okolí“, který založil v roce 1903 MUDr. Jan May. Nedílnou součástí jeho chování byl prvek, který dnes označujeme jako altruismus. (S tímto termínem přišel jako první spoluzakladatel sociologie, francouzský myslitel Auguste Comte, 1798–1857). Eduard Šebela totiž pomáhal, kde se dalo. A když se mu místní lidé v obci Hliňanec svěřili, že mají sice nový zděný kostel, ale že nestačí udržovat původní dřevěný kostel sv. Archanděla Michala, nabídl se, že kostel odkoupí a převeze na Moravu. I tak se stalo. Dřevěný kostelík byl rozebrán a převezen do Velkých Kunčic jako dar ing. Šebely okrašlovacímu spolku. Členové spolku si vzali na starost organizaci výstavby kostela, který dostal nový název – kostel sv. Prokopa a sv. Barbory. Oba tito světci jsou patrony horníků, jímž Eduard Šebela také byl. Místo pro stavbu kostela bylo vybráno strategicky na návrší, zvaném „Na Humenci“. Mnohé části kostelíka musely být doplněny a obnoveny, protože byl již v době převážení místy zchátralý.

23. srpna 1931 byl kostelík znovu vysvěcen světicím

olomouckým biskupem Msgr. ThDr. Janem Stavělem za asistence tehdejšího správce kunčické farnosti P. Ignáce Chytila. A současně zde byla oběma knězi sloužena první mše. Dlužno připomenout, že se zde zcela náhodou, až o šest let později, dne 16. prosince 1937, konala svatba Milady (1914–1954), dcery Eduarda Šebely. A právě to dalo vzniknout dodnes tradovaným pověstem o tom, že kostelík byl přivezen z důvodů oné svatby. Tak to v žádném případě nebylo.

VZÁCNÝ IKONOSTAS

Skvostnou součástí vnitřního vybavení pravoslavného kostelíka je bohatě vyřezávaný ikonostas. Na horním snímku ho lze vidět v jeho plné, obnovené kráse (dole záběr ze mše svaté). V tom se liší od katolických kostelů, které mají hlavní oltář a oltáře boční. Ikonostas je stěna s průchody a tvoří ji ikony, sestavené v několika řadách. Jejich výjevy obsahují nejdůležitější příběhy křesťanské víry. Jde vlastně o jakousi

Pokračování ze str. 7 vizuální pomůcku k pochopení obsahu a filozofie křesťanství. Eduard Šebela původní ikonostas trochu doplnil. Znal dobře obraz sv. Prokopa a sv. Barbory v hornické kapli jámy Šalamoun. Obraz byl vlastně první zakázkou pozdějšího významného malíře a grafika Karla Špillara (1871–1939), kterou po ukončení studií na Uměleckoprůmyslové škole v Praze získal. Ing. Šebela zařídil přemístění onoho obrazu, který se stal součástí ikonostasu. Obraz byl bohužel v roce 1983 z kostelíka ukraden.

Kostel musel být ve své historii mnohokrát opraven, nakonec dostal podezdívku, novou střechu a byly vyměněny některé trámy. O jeho opravách, dovednosti a obětavosti kunčických farníků v druhé polovině minulého století by bylo možno napsat celou knihu.

Zub času je však neúprosný. Stav ikonostasu se zhoršoval. Proto bylo rozhodnuto vzácnou památku restaurovat. Značné náklady na sebe vzalo Ministerstvo kultury ČR a k jejich úhradě výrazně přispěla i obec Kunčice pod Ondřejníkem. Celkové náklady na restaurování činily 800 000 Kč. Takže v říjnu 2014 si restaurátoři Bittnerovi odvezli ikonostas do své dílny ve Staříči a v červnu 2015 ho zrestaurovaný znovu instalovali. Pochopitelně, že vše nebylo tak jednoduché. Ikonostas musel být rozebrán do nejmenších částí, které musely být místy znovu pozlaceny, přelakovány, obnoveny, obroušeny, malba obrazů musela být někde doplněna či oživena. Otec Bittner se dvěma syny

na této zakázce pracovali od října 2014 dvanáct hodin denně včetně sobot a nedělí. Málokdo si totiž dokáže představit onu nimravou, pečlivou a stále nekončící práci, k níž je třeba nejen řemeslné dovednosti, ale také znalosti technologických postupů a výtvarného nadání. A také lásky k tomuto řemeslu, které je spíše velice ušlechtilou řeholí.

12. července 2015 se hodinu před polednem konala mše svatá, jejímž hlavním celebrantem byl Mons. Martin David, generální vikář Ostravsko-opavské diecéze, spolucelebrovali P. ThDr. Mariusz Roszewski z farnosti kunčické a čeladenské, P. ThDr. doc. Ondřej Slodička z Ostravy a P. Jaroslav Marek z Kunčic pod Ondřejníkem. A současně bylo požehnáno obnovenému ikonostasu. Mše s žehnáním, kterou zorganizovala kunčická farnost a obec Kunčice pod Ondřejníkem, se stala významnou společenskou událostí.

Slavnostního aktu se zúčastnil Ing. Jan Bartošek, místopředseda KDU-ČSL a místopředseda Poslanecké sněmovny PČR a také starosta obce Dobrá, senátor Ing. Jiří Carbol s chotí. Mezi hosty byli i starosta obce Čeladná Pavol Lukša a ředitel Beskydského rehabilitačního centra MUDr. Milan Bajgar. Vzácné hosty přivítal starosta obce Kunčice pod Ondřejníkem Ing. Tomáš Hrubíš. Na kostelíku sv. Prokopa a sv. Barbory zaválaly společně vlajka České republiky a vlajka Vatikánu (na snímku pod vlajkami oficiální hosté a strážci slavnostního aktu).

(Foto: Andrea Adamová a Josef Konečný)

CHERCHEZ LA FEMME

Petr Andrlé

V roce 2017 si připomeneme, že uplynulo již 115 let od doby, kdy čeladenské lázně Skalka založil MUDr. Jan May. Chceme jejich historii připomenout postupným otiskováním medailonů zajímavých a známých lidí, kteří jsou s lázněmi spojeni.

Známé francouzské „Cherchez la femme“, které je do češtiny překládáno jako „Za vším hledej ženu“ platí i pro zakladatele čeladenských lázní MUDr. Jana Maye (1869-1931). I on měl ženu. Jan May byl rodem z Čech. Světlo světa spatřil 25. října 1869 v Turnově v rodině Johana Maye, majitele realit a obchodníka s diamanty. V centru Českého ráje. Byl nejmladší z pěti sourozenců a jeho křestní jméno znělo Jan Nepomuk po otci a Antonín po dědečkovi z matčiny strany. Po gymnaziálních studiích byl Jan Nepomuk Antonín May zapsán v roce 1888 na českou lékařskou fakultu Karlo-Ferdinandovy univerzity v Praze, kterou zdárně po šesti letech dokončil.

BOŽENKA – SESTRA MLADŠÍHO KOLEGY

V průběhu studia ho jeden z jeho mladších kolegů, studentů, požádal o doučování. Jmenoval se Bohumil Müller a jeho otec byl známým pražským továrníkem, majitelem továrny na cementové výrobky. Tak začalo přátelství dvou mužů, kteří se později pro lázně Skalka v Čeladné stali společníky. Nejprve se tehdy ještě MUC. Jan May musel zamilovat do jeho sličné, devatenáctileté sestry Boženy (*1873). A tak se stalo, že si dne 6. srpna 1895 novopečený doktor medicíny Jan May vedl k oltáři kostela Panny Marie Vítězné v Praze ženu svého života, která několik dní předtím dovršila dvaadvacet let. Netušila tehdy, co ji čeká.

Z PRAHY NA OSTRAVSKO

Novomanželé se brzy po svatbě rozhodli, že své rodné štěstí vyzkouší v kraji uhlokopů – na Ostravsku. MUDr. Jan May 1. ledna 1896 nastoupil co by lékař bratské pokladny na důl Ignát českého podnikatele Vladimíra Vondráčka v Čertově Lhotce (dnes ostravská městská část Mariánské Hory). Ještě v témže roce se mladým manželům narodil syn Oldřich, 31. května 1896 ho v Moravské Ostravě pokřtil farář František Špička. Ke křtitelnicí přinesli dvanáctidenní nemluvně společně Anna Mayová, choť Josefa Maye, obchodníka s drahokamy z Turnova, bratra MUDr. Maye a JUDr.

Edmund Palkovský. Oldřich dostal při křtu ještě jméno Jan po tatínkovi a Josef po strýci. Téměř přesně o dva roky později, 29. května 1898, byl pokřtěn Jan, druhý syn MUDr. Jana Maye. Jeho kmotry byli Antonia Palkovská, choť Edmunda Palkovského a strýc Josef z Turnova. Jan dostal ještě jména Josef a Edmund. Tatínek, MUDr. Jan May, byl v té době již mimo jiné také členem obecního výboru Čertovy Lhotky. Oba muži, JUDr. Palkovský a MUDr. May byli více než přáteli.

V ČERTOVĚ LHOTCE BYLI U VŠEHO

Oba byli stejní snílkové, jako řada jim podobných mužů a žen té doby. Jan May byl v té době již činný v řadě spolků. Za univerzitních studií v Praze byl předsedou podpůrného spolku Purkyně, později se stal starostou Spolku českých mediků, místostarostou spolku Slávie, v Mariánských Horách 1904–1908 byl členem výboru Sokolské jednoty, předsedal výboru pro postavení kostela Panny Marie Královny, vedl i místní školskou radu.

Oba snílkové, právník Palkovský a lékař May, byli také muži činu. Se svými ženami probírali různé projekty, které by mohly napomoci zlepšení situace v oblasti. Debaty s ženami nebyl pouze formální. V roce 1902 byl založen v Mariánských Horách dobročinný spolek paní a dívek „Božena“, jehož zakladatelkou a předsedkyní byla paní Božena Mayová. V druhé půlce srpna 1902 se odehrála v Mariánských Horách slavnost k příležitosti založení tělocvičné jedno-

Pokračování ze str. 9 ty „Sokol“. Jan Grmela, který měl lví podíl na jeho vzniku, sepsal při té příležitosti „slavnostní spis“ a věnoval jej mimo jiné i vznešené a vážené paní Boženě, choti MUDr. Jana Maye jako kmotře slavnostního praporu tělocvičné jednoty „Sokola“. Paní Mayová, jak zdůrazňuje Grmela, pro svou ušlechtilou, milou a dobročinnou povahu požívá všeobecné úcty a vážnosti v kraji, funkci kmotry přijala a darovala na prapor jménem svým opatřenou červeno-bílou hedvábnou stuhu, na které bylo zlatým písmem vyšito: „Buď na stráži, Sokole náš!“

BOŽENA MAYOVÁ – VLASTENKA

Božena Mayová, když přišla jako mladá dvaadvacetiletá dívka do toho neuvěřitelného ostravského mumraje, myslila si, že si nezvykne. Naštěstí se brzy seznámili s rodinou doktora Palkovského a paní Antonie Palkovská, která byla přece jen o šest let starší a vdaná již osm let, měla pro mladou paní doktorovou velké pochopení. Proto také šel Oldříškovi za kmotra její manžel JUDr. Palkovský a oba počítali s tím, že Mayovi s nimi budou sdílet jejich aktivity vlastenecké i emancipační, a že s nimi budou pracovat v různých spolcích. A v tom se nezklamali. Antonie Palkovská nebyla ve vlastenčení nováčkem. Její otec Karel Křenek, patřil v Hranicích k horlivým vlastencům českým. V té době byl již JUDr. Palkovský náměstkem předsedy Matice Ostravské, předsedou Sokola a důvěrníkem Národní strany pro Moravskou Ostravu. Paní Antonie se netajila s tím, že hodlá Boženu Mayovou do místní

politiky zapojit co nejvíce. Například spolek Božena měl při založení sto členek a jejich počet rok od roku rostl. Hlavním a prvním úkolem spolku byla dobročinná činnost ve prospěch malých školáků z chudých rodin. Členky spolku pro ně zaopatřovaly obnošené šatstvo a teplé obědy, aby zabránily dětské žebrotě. Spolek dokonce založil stipendijní nadaci pod názvem Božena určeno k podpoře českých středoškoláků a vysokoškoláků z Mariánských Hor. A to byl tehdy neuvěřitelně promyšlený a velice potřebný nápad. A ještě něco – v té době byly v Mariánských Horách ještě Sokol (mimo jiné zakládán za aktivního příspěvní MUDr. Jana Maye), spolek vojenských vysloužilců Břetislav (Božena Mayová byla kmotrou jejich praporu), Svaz katolických žen a dívek (ten podporoval dr. Maye jako předsedu výboru pro postavení kostela) a Spolek pro postavení kostela, který pro změnu vedl doktor May. A tyto spolky výrazně ovlivňovaly obecní politiku. Již jenom proto, že v nich jako členky byly manželky všech radních. A tak se i Božena Mayová, po sedmi letech pobytu v Moravské Ostravě a v Mariánských Horách, učila dělat politiku. K té patřily také i další aktivity jejího chotě.

1902 – LÁZNĚ SKALKA ZAČÍNÁJÍ

V roce 1902 měli manželé Mayovi plné ruce práce se zařizováním lázní Skalka ve Velkých Kunčicích. V roce 1902 ještě nebyla funkční železniční zastávka v Čeladné (velké převýšení), proto nesly lázně přívlastek nejbližší železniční zastávky. A byla to Božena Ma-

yová, která poradila manželovi, aby povolal k práci v lázních jejího bratra, tehdy již známého pražského lékaře MUDr. Bohumila Müllera. Ten se po ukončení studií oženil s Bělou Opočenskou a nabídku svého švagra na pozici lázeňského lékaře v roce 1903 přijal, když o rok později se stal i se svojí chotí spoluvlastníkem lázní. Obě rodiny věnovaly rozvoji lázní značné úsilí. Zejména Božena Mayová se svojí švagrovou pečovaly o vnější vzhled lázní – začal se budovat lázeňský park, Běla Müllerová se mimo jiné stala kmotrou „Bělíny studánky“, když na cestě k ní vedoucí byla vysázena lipová alej, dodnes existující. Objevily se první lavičky, nové pěšinky, nové stavby a také jejich vnitřní vybavení. To vše bylo plně v režii paní Boženy.

SMUTNÝ NÁVRAT DO PRAHY

Manželé Mayovi si Beskydy zamilovali a jistě by pokračovali ve své blahodárné činnosti, kdyby nebyla nečekaná rána osudu poznamenala jejich další život. V květnu roku 1906 v důsledku epidemie spály jejich starší syn Oldřich. Chlapec zcela mimořádně nadaný a vnímavý. Vypráví se o něm, že byl nadán i předvídatostí. Předpověděl bohužel i svou vlastní smrt, neboť se traduje, že asi čtrnáct dní před onemocněním požádal své dvě spolužačky, aby jej vyprovodily v bílém a černém šatu (jako den a noc). Božena Mayová se po smrti syna smutkem zhroutila, odjela do Prahy a o rok mladší syn Jan byl před nákazou odeslán k tetě do Turnova. Rodina se již do Kunčic – Skalky potom zcela nevrátila a roku 1908 skončilo působení MUDr. Maye ve zdejších lázních. On sám měl pochybnosti o tom, co by měl udělat. Edmund Palkovský ho podpořil. Jsi lékař. Konat dobro můžeš kdekoli. I v Praze. Pokud by ses měl tady trápit, to by nemělo cenu. Ovšem, budeme vás oba hodně postrádat. Víš sám, jak těžko prosazujeme naše věci. A tak se v říjnu 1909 vrátil turnovský rodák, místně příslušný do Mariánských Hor, do města, v němž se stal doktorem medicíny a v němž se oženil s nejkrásnější dívkou z celé Malé Strany.

ROKY VÁLKY

Hned v prvních dnech války (1914–1918), byl doktor May povolán do vojenské služby jako lékař. Z počátku často trávil i několik týdnů ve vojenské nemocnici v Českých Budějovicích i na jiných místech říše. Bylo to ošklivé léto. V té době začala paní Božena více chodit do kostela. Bála se o všechny své muže. Oldřišek zemřel před osmi lety – nikdy se z té

rány nevzpamatovala. Janovi bylo teprve šestnáct, bála se i o něj a o muže také. I když ten zatím přímo na frontu povolán nebyl. Cítila se osamělá a po letech začala trochu více vzpomínat na Ostravu a na Čeladnou. Zejména, když v lednu 1914 přišla zpráva o tom, že Antonie Palkovská, kmotra jejich syna Jana, byla za svou činnost mezi ženami vyznamenána vídeňskou vládou Alžbětiným řádem II. třídy. Modlit se a rozjímat mohla chodit z Jungmannovy k Voršilkám nebo ke sv. Mikuláši či do Týnského chrámu z Mikulášské. Ale radši chodila přes Újezd do Karmelitské. V kostele Panny Marie Vítězné byli 6. srpna 1895 s Janem oddáni, ale to nebyl jediný důvod, proč paní Božena volila k návštěvám tento kostel. Dlouhé chvíle trávila před oltářem, v němž je uložena soška Pražského Jezulátka. Tolik jí připomínala syna Oldřiška.

VZPOMÍNKY NA ČELADNOU

Na lázně v Čeladné nezapomněla. Vždyť zde prožili s manželem šest nádherných let. V době válečné, kdy se strachovala i o manžela, mu v únoru 1917 píše na pohlednici: Předrahý Jeníku... doufám, že jsi již úplně zdrav a jen se šetří... Tvá Boža s Jendou.

Na tom by nebylo nic pozoruhodného. Zajímavý je pouze líc té pohlednice. Je na ní tehdejší dobový snímek dnešního Léčebného domu MUDr. Jana Maye (od vrcholu Skalka). Ty pohlednice vydaly lázně Skalka poprvé v roce 1906 jako propagační tiskovinu právě z iniciativy Boženy Mayové. Musela je mít doma schované v nějakém šupletí. Ale také ve svém srdci. Inu, za vším jest třeba skutečně hledati ženu. Božena Mayová přežila svého muže o požeňnaných dvacet dva let. Zemřela 26. října 1953.

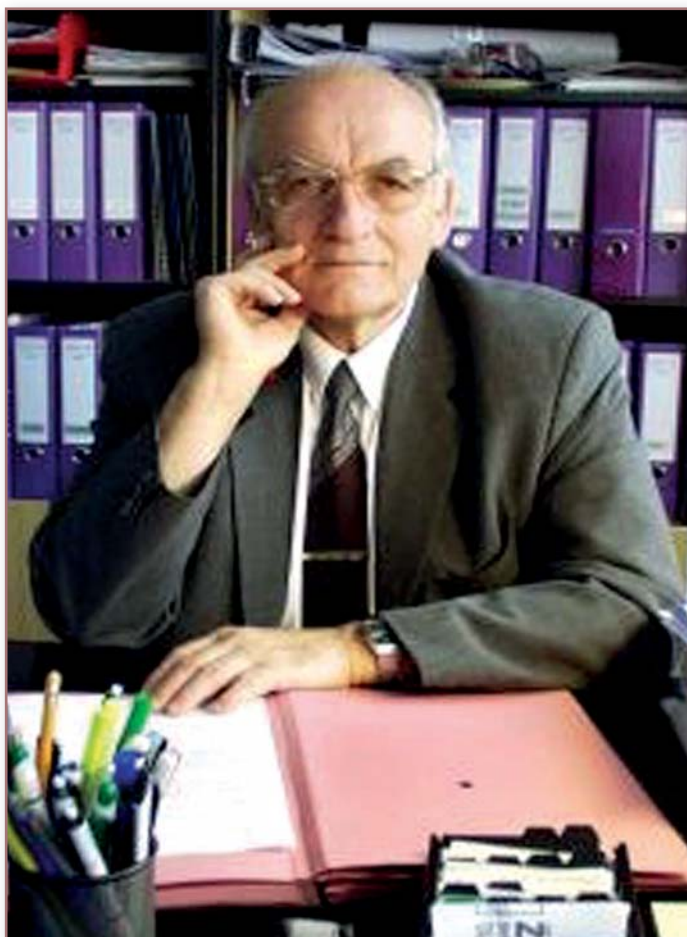

Professor Jindřich Cigánek:

Můj dědeček zastupoval císaře při otevření lázní Skalka

Petr Andrlé

V roce 2017 si připomeneme, že uplynulo již 115 let od doby, kdy čeladenské lázně Skalka založil MUDr. Jan May. Chceme jejich historii připomenout postupným otiskováním medailonů zajímavých a známých lidí, kteří jsou s lázněmi spojeni.

Stalo se již tradicí, že v předvečer svátku svaté Hedviky, patronky Ostravsko-opavské diecéze, uděluje biskup František Václav Lobkowicz pamětní list a medaili nesoucí patrončino jméno těm, kdož se hojnou měrou zasloužili o rozvoj farností. Letos byli mezi sedmadvaceti takto oceněnými i dva lidé spojeni s Čeladnou. Jeden na plný úvazek. Je jím starosta obce Pavol Lukša. Druhým oceněným je profesor Jindřich Cigánek. Ten ještě několik dní předtím byl klientem čeladenského Beskydského rehabilitačního centra, avšak jeho spojení s Čeladnou je daleko pevnější, než by se na první pohled zdálo.

Prof. Ing. Jindřich Cigánek, CSc. (*1934) je tělem i duší horník. Má být po kom. Jeho dědeček JUDr. Ing. Heinrich rytíř Schirmer byl významným báňským odborníkem monarchie a po roce 1918 zakládal v Československu báňskou správu. V roce 1899 ho císař

František Josef I. jmenoval vrchním státní radou vídeňského horního hejtmanství, které mělo v gesci i hornickou činnost v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Z titulu této funkce se rytíř Schirmer zúčastnil v roce 1902 slavnostního otevření lázní Skalka, které založil MUDr. Jan May za vydatné podpory báňských podnikatelů. O tom podrobněji v některém z dalších pokračování. Tatínek profesora Cigánka Ing. Jindřich Cigánek byl báňským inspektorem v Ostravě a není divu, že syn pokračuje v rodinné tradici.

Svět vysokoškolského pedagoga, vědce a publicisty profesora Cigánka má mnoho rozměrů. Ještě do loňského roku přednášel na Vysoké škole Báňské v Ostravě, na této vysoké škole založil Fakultu stavební, jejímž byl v letech 1997 až 2003 prvním děkanem. Je mezinárodně uznávaným odborníkem na hornické a podzemní stavitelství, členem řady vědeckých rad, přednášel v Polsku, na Ukrajině a v Belgii. Je nositelem mnoha vyznamenání a mezinárodních ocenění a také autorem četných odborných publikací. Jeho publikační a projektová činnost je neuvěřitelně rozsáhlá. Seznam stovek jeho prací představuje úctyhodnou bilanci, rovněž tak úcty zasluhuje i jeho činnost v oboru soudního znalectví týkající se podzemních staveb na celém území Česka. Jen pro zajímavost-jíž před padesáti lety prosazoval profesor Cigánek pro podzemní stavby používání betonu vyztuženého ocelovými vlákny (populárně nazývaný drátkobeton) a byl také koncem sedmdesátých let iniciátorem a svolavatelem první odborné konference na toto téma.

Druhým významným rozměrem života toho vysokého báňského odborníka je oblast duchovního života. Od mládí se zajímal o události a místa spojená s Biblií. Jestli to byl vliv jeho matky Antonie rozené Schirmerové, která vystudovala ve Vídni církevní učitelský ústav a velice se zajímala o spisy biblisty a orientalisty P. Antonína Špale (1875-1954), nelze prokázat jednoznačně. Každopádně svého syna, jak sám uvádí, naučila úctě k Písmu.

Profesor Cigánek osobně navštívil všechna místa, která jsou v Bibli zmiňována, velice často v doprovodu mons. P. ThDr. Jána Majerníka, profesora biblis-

tiky a biblické archeologie na Univerzity of Florida. V osmdesátých letech minulého století navštěvoval tajné semináře svého přítele významného českého teologa prof. P. Th. Dr. Josefa Zvěřiny a k tomu všemu přidal nezměrnou zvědavost, skvělé schopnosti vypravěčské a výsledkem je více než sedmisetstránková kniha s názvem „Velké příběhy Bible“ vydaná v roce 2011 ostravským nakladatelstvím Montanex. Ne každému se stane, aby úvod k jeho knize napsal Mons. Dominik Duka, arcibiskup pražský, a aby jí u slavnostního křtu požehnal Mons. Jan Graubner, arcibiskup olomoucký. Obsah knihy a její zpracování je svým pojetím a rozsahem (obsahuje výklad Starého i Nového zákona) ohromující. Autor nabízí široké čtenářské obci možnost porozumět biblickým textům i historickým jevům, které jsou v Bibli popisovány.

S panem profesorem Cigánkem jsme se během jeho pobytu v Beskydském rehabilitačním centru setkali několikrát (na snímku před kavárnou Lara) a přiznám se, že jsem měl zprvu obavu, jak s tímto mužem úžasných znalostí a schopností budu konverzovat. S člověkem, který má nejen dokonalý přehled o tom, co se děje v podzemí, ale také s někým, kdo se ve své úžasné práci velice způsobně dotknul samotných kořenů naší civilizace.

Profesor Cigánek mé obavy rozptýlil ihned. Je přívětivý, společenský, má smysl pro humor, žádný suchopárný vědec. Má rád Beskydy, s manželkou Štěpánkou rozenou Milatovou mají v nedalekých Malenovicích rekreační chalupu, takže jsou vlastně odtud. Pobyt v Beskydském rehabilitačním centru si manželé Cigánkovi po všech stránkách velice pochvalovali. Pan profesor navíc byl velmi dojat tím, že se další dobu pohyboval na místech, která před 113 lety navštívil jako vyslanec císaře Františka Josefa I. jeho děd.

A ještě jedna pozoruhodná shoda okolností, kterou nemůžeme nechat bez povšimnutí. 30. listopadu 2011 se ve velkém sále Arcibiskupství olomouckého konal slavnostní křest oné knihy o velkých příbězích bible. Mezi účastníky a pozornými posluchači byl i Jeho Vysokopřeosvícenost Simeon (ThDr. Radko Jakovljevič), arcibiskup olomoucko-brněnský, olomoucko-brněnské eparchie Pravoslavné církve v českých zemích. Ano, ten, který se léčil v BRC před příjezdem profesora Cigánka, a který nám vyprávěl o tom, jak se pamatuje na své-

ho prastrýce MUDr. Jana Maye. Když se s profesorem Cigánkem před těmi čtyřmi lety v Olomouci bavili, nenapadlo je, že by mohli mít k hovoru ještě také jedno společné téma - čeladenské lázně Skalka a jejich historii. Svět je malý a pohybuje se v kruhu.

Dole: snímek ze křtu knihy „Velké příběhy Bible“. Zleva: prof. Ing. Jindřich Cigánek, CSc.; Mons. Jan Graubner, metropolita, arcibiskup olomoucký; P. Mgr. Leoš Ryška, SBD; Aleš Rett, ředitel ostravského nakladatelství Montanex, které knihu vydalo.

MÁLO ZNÁMÉ BESKYDY OBJEVENY

Dva účastníci fotosoutěže *Lázeňská stopa 2015* mají své fotografie v knize *O lidech v Beskydech...*

Andrea Adamová

POZORUHODNÉ PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI

Pomozte nám objevit málo známé Beskydy – to byla výzva pátého ročníku fotosoutěže Lázeňská stopa 2015, kterou vyhlašuje každoročně Beskydské rehabilitační centrum pro svoje klienty, pacienty a zaměstnance. Tématem letos byly Pozoruhodné přírodní zajímavosti Beskyd a tomu odpovídala o dost náročnější pravidla, než tomu bylo u soutěží v předchozích letech. Fotografové měli tentokrát hledat a vyfotit pozoruhodné a trvalé přírodní zajímavosti. (To mohly být například památné, či jinak zajímavé stromy, vzácné a chráněné rostliny, živočichové, přírodní útvary, či chráněná území). Účastníci soutěže měli navíc letos unikátní možnost stát se se svými fotografiemi spoluautory knihy „*O lidech v Beskydech a o pozoruhod-*

ných památkách a přírodních zajímavostech“, kterou v listopadu vydal Okrašlovací spolek Rozhledna.

OKRAŠLOVACÍ SPOLEK ROZHLEDNA

Proč došlo k propojení soutěže rehabilitačního centra s činností tohoto okrašlovacího spolku? Okrašlovací spolek Rozhledna sdružuje od roku 2010 převážně občany obcí pod Ondřejníkem, jeho členy jsou někteří zaměstnanci BRC a kolektivními členy jsou obce Čeladná, Kunčice pod Ondřejníkem a Pstruží. Toto občanské sdružení navazuje mimo jiné na činnost původního Okrašlovacího spolku pro Velké Kunčice, Čeladnou a okolí, který byl založen v roce 1903 a jehož prvním předsedou byl zakladatel zdejších lázní Skalka MUDr. Jan May. Současný spolek mimo jiné usiluje o postavení rozhledny na Skalce, nejvyšším vrcholu Ondřejníku. Jeho předsedou je MUDr. Milan Bajgar, ředitel BRC. Klienti a zaměstnanci BRC tedy dostali případným podílem na obsahu knihy další možnost zapojit se do spolupráce, jejíž tradice byla založena před více než stoletím a obnovena před pěti lety. A této příležitosti se opravdu někteří s chutí chopili.

PATNÁCT ÚČASTNÍKŮ SOUTĚŽE

Do uzávěrky soutěže 30. září 2015 jsme obdrželi fotografie od 15 autorů a autorek a všem jim za účast v soutěži a za jejich snahu patří velké poděkování. Pětičlenná porota složená ze zaměstnanců z různých úseků měla ale letos opravdu obtížnou úlohu, protože ne všem účastníkům soutěže se podařilo beze zbytku splnit daná pravidla, tedy zachytit trvalé přírodní zajímavosti. Některé fotografie zachycovaly spíše zvláštní, ale ne trvalé úkazy či jevy, další zajímavé záběry byly obrazem proměnlivých okamžiků v přírodě či počasí, některé snímky postrádaly přesný popis. Proto jsme se nakonec rozhodli provést hodnocení ve dvou kolech.

VÝSLEDKY PRVNÍHO KOLA

První kolo hodnocení bylo anonymní a byly do něj zařazeny všechny fotografie, zaslané do soutěže všemi 15 autory. Porotci z nich vybrali hlasováním pět přírodních snímků, a to bez ohledu na to, jak dalece vyhověly podmínkám soutěže, a bez určení pořadí, pouze podle osobního názoru a vkusu hodnotitelů. Byly vybrány následující vítězné snímky.

Autory uvádíme v abecedním pořadí:

Ilona Galatíková: Štramberská oka
Tomáš Mazoch: Strážce Čeladenky
Alena Pavlásková: Potůček v Těšínokách
Stanislava Slováková: Babočka kopřivová
Tereza Veselá: Masarykovo údolí

Vítězní autoři obdrželi jako poděkování podle svého výběru dárkový balíček nebo poukázku na procedury v hodnotě 200 Kč.

SEDM VÍTĚZŮ V DRUHÉM KOLE

Ve druhém kole byla jména jednotlivých autorů odtažena a porota vybrala snímky, které zcela vyhověly podmínkám soutěže. Pozoruhodné přírodní zajímavosti Beskyd zachytilo 6 fotografek a 1 fotograf, jejich pořadí jsme z uvedených důvodů rovněž dále neurčovali. Všichni obdrželi jako poděkování podle svého výběru dárkový balíček nebo poukázku na procedury v hodnotě 300 Kč. Uvádíme je v abecedním pořadí s názvy jejich vítězných soutěžních snímků.

Marie Carbolová: Vzácny křemenáč smrkový
Ilona Galatíková: Štramberská oka v arboretu (*dole*)
Maria Katarzyna Chlebek: Ocúny v Mezivodí
Josef Konečný: Skalní převis Pulčínských skal
Pavla Olšerová: Liliovník tulipánokvětý
v Kunčicích pod Ondřejníkem
(*na snímku vlevo*)
Alena Pavlásková: Louka pod Obidovou
Stanislava Slováková: Lačnovská vzácnost - šafrány

Účastníci fotosoutěže Lázeňská stopa 2015

Anna Benišová, Příbor
Marie Carbolová, Ostrava – Dubina
Ludmila Ďurická, Ostrava – Jih
Ilona Galatíková, Frenštát
pod Radhoštěm (BRC, nyní v penzi)
Alena Kanková, Velké Albrechtice
Maria Katarzyna Chlebek,
Ostrava – Poruba
Josef Konečný, Ostrava – Hošťálkovice
Tomáš Mazoch, Frýdek-Místek
Luboš Myslikovjan, Petřvald
Břetislav Olšer, Ostrava – Zábřeh
Pavla Olšerová, Ostrava – Zábřeh
Alena Pavlásková,
Kunčice pod Ondřejníkem (BRC)
Jan Pinkas, Ostrava – Mariánské Hory
Stanislava Slováková, Příbor
Tereza Veselá, Votice
*Všem autorům děkujeme za účast
ve fotosoutěži a vítězům gratulujeme.*

Pokračování ze str. 15 Snímky Ilony Galatíkové, Aleny Pavláskové a Stanislavy Slovákové vybrala porota v prvním i ve druhém kole, jejich výhry se tedy počítaly a obě obdržely vybranou cenu v hodnotě 500 Kč.

Sedm vítězných snímků otiskujeme. Je zřejmé, že každé z míst nebo zajímavostí, které soutěžící objevili a vynesli „na světlo“ svými fotoaparáty, určitě stojí za návštěvu a pozornost. A stojí za to si připomínat i vzácné rostliny, které se často v Beskydech vyskytují i tam, kde byste je třeba nehledali. Všechny snímky vybrané porotou v prvním a ve druhém kole hlasování si můžete prohlédnout na www.brc.cz v Aktualitách.

VYBRANÉ FOTOGRAFIE JSOU V KNIZE

A jak to dopadlo s fotografiemi do knihy *O lidech v Beskydech*? Díky zajímavým tématům a místům, která navštívili a fotograficky zdokumentovali, nabídl vydavatel knihy Petr Andrlé spoluautorství Josefu Konečnému (Pulčínské skály) a Stanislavě Slovákové (Šafrány v Lačnově, Pulčínský ledopád, Sedlnické sněženky). Gratulujeme! Je dokonce možné, že podobnou příležitost dostanou také účastníci letošní fotosoutěže, protože kniha „*O lidech v Beskydech a o pozoruhodných památkách a přírodních zajímavostech*“ bude mít ještě druhý díl, který se bude připravovat a vyjde v roce 2016.

Určitě také příští rok budeme pokračovat v soutěži Lázeňská stopa. Téma šestého ročníku soutěže teprve připravujeme, už teď ale můžeme prozradit, že bude mít tentokrát úzkou souvislost s areálem Beskydského rehabilitačního centra. Máte se určitě na co těšit. Podrobnosti zveřejníme začátkem ledna 2016.

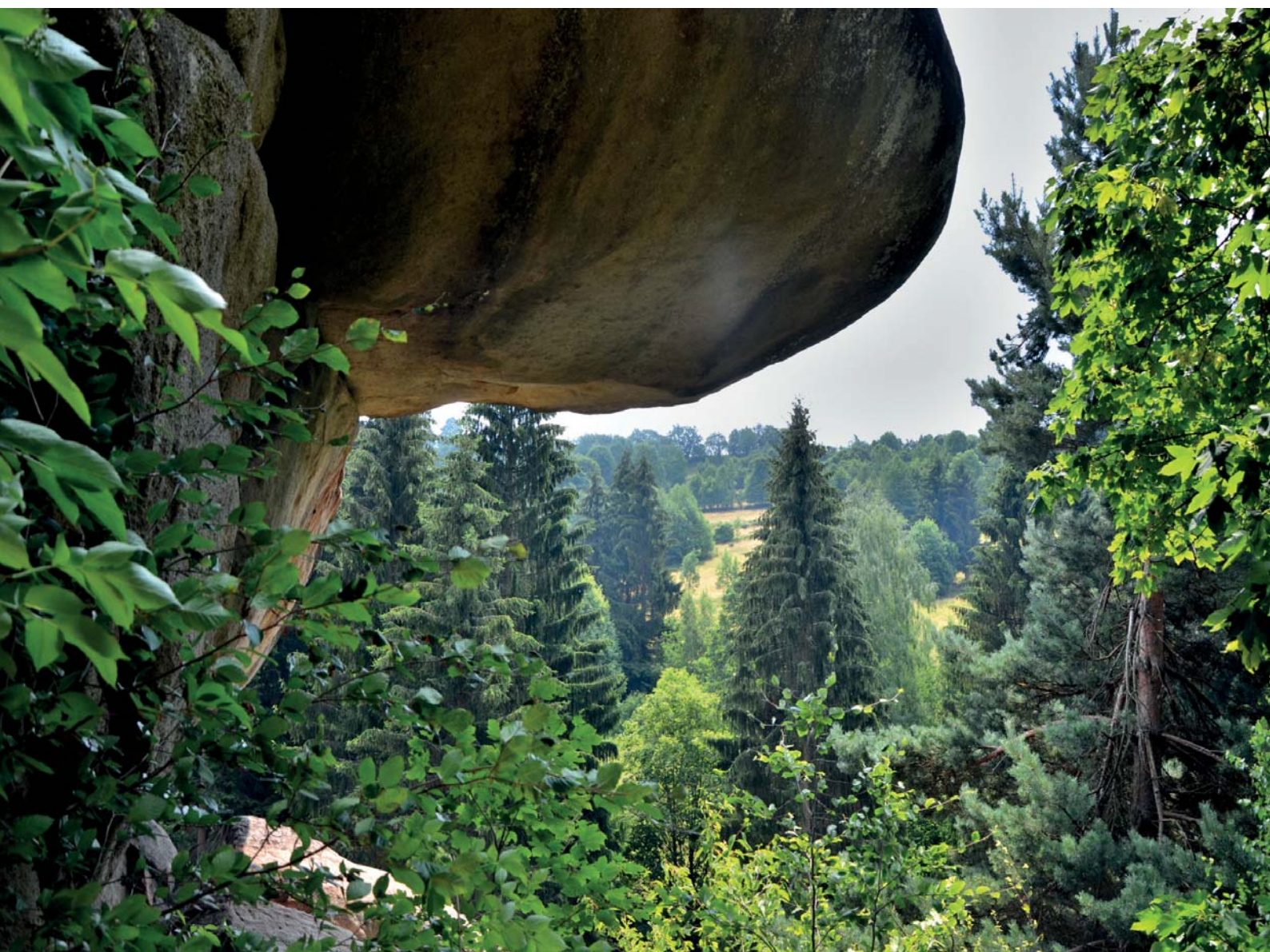

*Fotografie shora dolů:
Marie Carbolová: Vzácný křemenáč smrkový
Maria Katarzyna Chlebek: Ocúny v Mezivodí
Stanislava Slováková: Lačnovská vzácnost - šafrány*

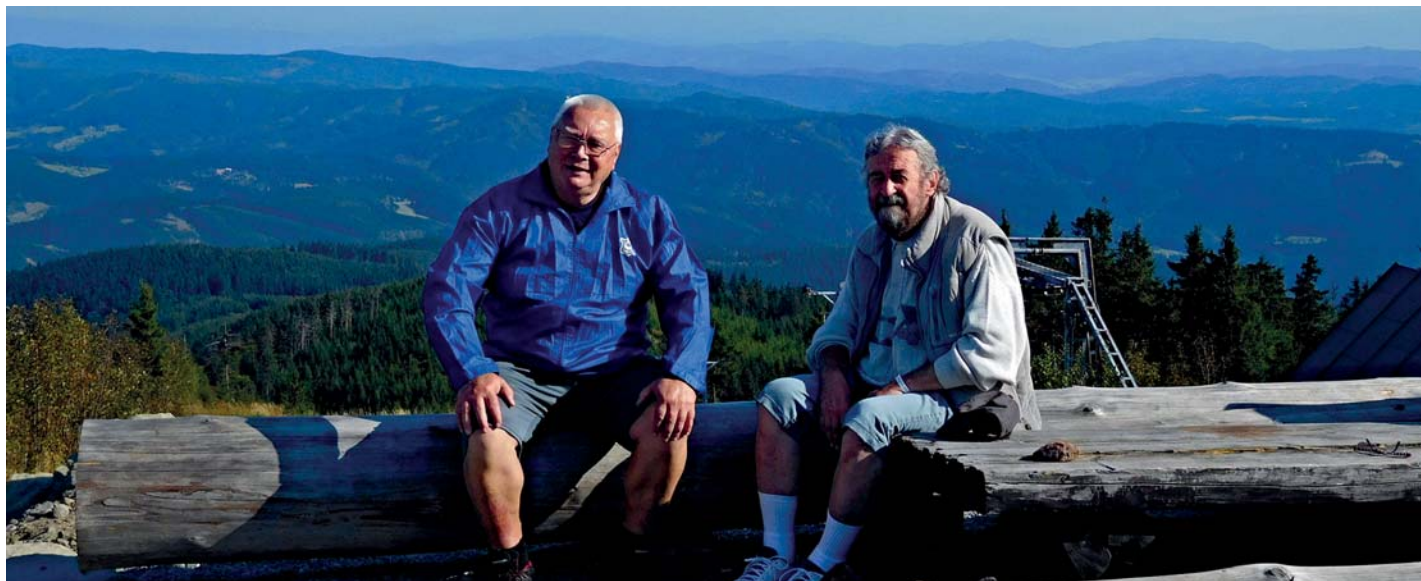

Nahoře: Alena Pavlásková: Louka pod Obidovou; dole: Josef Konečný: Skalní převis Pulčínských skal

LYSÁ HORA PŘITAHUJE JAKO MAGNET

Andrea Adamová

Již pátou sezónu organizujeme v oddělení rozvoje a marketingu výlety na vrchol Lysé hory pro pacienty a klienty BRC. Letos se jich výhledem z Lysé potěšilo od května do října celkem 128. V některých týdnech jel služební minibus na vrchol dokonce dvakrát, tak velký zájem je o tyto výlety.

Pátky jako zakleté

Výlety se zpravidla konají v pátek odpoledne, kdy mívají pacienti volnější léčebný program a na Lysé není tolik běžných turistů. Zrovna letos byly ale pátky jako zakleté – letní vedra a modrou oblohu několikrát vystřídala mlha a špatné počasí právě v tento den. Občas se výlet pro stejnou skupinku podařilo uskutečnit následující středu, někteří zájemci se ale kvůli nepříznivému počasí na vrchol už nedostali, protože mezitím odjeli domů. Počasí prostě neporučíme...

Mimořádní dobyvatelé vrcholu

Proto se letos těchto výletů - vždy pro skupinku osmi osob - uskutečnilo celkem 16, to znamená, že vrchol Lysé navštívilo celkem 128 našich klientů. (Vloni to bylo 22 výjezdů a 176 osob.) Ve srovnání s celkovou návštěvností oblíbeného beskydského vrcholu (odhadem 150 tisíc osob ročně) to je jako jedna jarní sněhová vločka, ale považte, že většina našich klientů jela s nějakým pohybovým omezením. A tak se na Lysou podívalo několik pacientů na invalidním vozíku, francouzské hole byly běžnou kompenzační pomůckou

a jen pár výletníků si vystačilo jen s trekovými holemi. Dovedete si představit, o co větší bylo jejich nadšení, že se tam dostali?

Z Papežova jen na povolení

Provoz na silnici, vedoucí až na vrchol, podléhá přísným omezením. K jejímu užívání je třeba dvou zvláštních povolení. **1)** Potvrzení o povolení ke vjezdu do Chráněné krajinné oblasti Beskydy, které nám vydala Správa CHKO Beskydy v Rožnově pod Radhoštěm, a to na základě naší žádosti o dopravu klientů BRC s postižením pohybového aparátu. Povolení máme díky pochopení Správy CHKO platné až do konce roku 2018 a vztahuje se od května do října i na všední dny. **2)** Od Českých radiokomunikací a. s. je třeba získat povolení k užívání jejich soukromé komunikace v úseku Papežov – Lysá hora, což je jediná přístupová silnice na vrchol sjízdná běžným autem. Toto povolení se vydává na každý rok zvlášť a za každý výjezd platí Beskydské rehabilitační centrum 300 Kč.

S nadšeným průvodcem

Téměř celých pět let plní „dvojroli“ nadšeného a zasvěceného průvodce a zároveň řidiče služebního minibusu kolega Jaromír Svatoš. (Na snímku Pavly Olšerové vlevo, vpravo jeden z účastníků letošního výletu Břetislav Olšer.) Jaromír Beskydy miluje a byl to právě on, kdo za námi přišel s myšlenkou tyto výlety organizovat a sám se nabídl jako průvodce. Za ty roky, co

pacienty na vrchol vozí, zažil s nimi už mnoho příhod, kterými potom průběžně okořeňuje svůj výklad, zaměřený na projížděná místa, obce a na zajímavosti o Beskydech. Věděli byste například, kolikátá je Lysá hora (1 323 m n. m.) v pořadí nejvyšších hor v naší republice? Pokud jste s námi na Lysou jeli, určitě si pamatujete, že je 47.!

S dalšími výlety začneme příští rok nejspíš koncem května, kdy už na Lysé nebývá sníh a silnice je opět sjízdná. Určitě tak potěšíme další desítky našich klientů. A bude-li Lysá v dobré náladě, možná jich bude o něco víc, než letos. Mohlo by to být také díky dalšímu průvodci, kterého hledáme (viz rámeček). Víte o něm?

HLEDÁME PRŮVODCE - ŘIDIČE

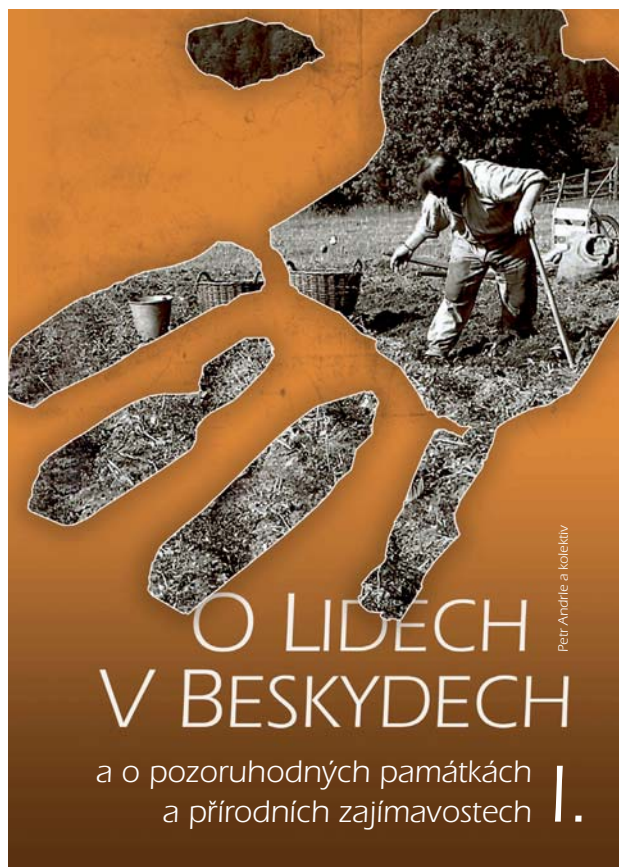
Rádi bychom rozšířili výlety na Lysou horu o další všední dny. Nabízíme zájemcům práci „průvodce – řidiče“ na Lysou horu formou dohody o provedení práce. Odhadovaný rozsah je v období od května do října 6 hodin týdně (1 výlet). Požadavky: komunikativnost, empatie a zájem o práci s nemocnými, znalost Beskyd, řidičský průkaz skupiny B a řidičská praxe (jde o řízení 8místního minibusu). Možnost zaučení. Vhodné pro seniory v dobré kondici. **Kontakt:** personální oddělení BRC, tel. 558 616 298, e-mail mubrc@brc.cz.

Nahoře a dole: skupinky účastníků výletů v předchozích letech. Francouzské hole ani invalidní vozík v cestě na vrchol nebrání.

Velkolepý křest velkolepé knihy

Pokřtěný výtisk knihy O lidech v Beskydech a o pozoruhodných památkách a přírodních zajímavostech měl mimořádné štěstí, „ochutnal“ hned 11 panáků těch nejlepších pálenek z našeho kraje i z jihu Čech.

Třetí část „beskydské (zatím) trilogie“ měla svou velkou premiéru v sobotu 21. listopadu 2015 v restauraci Prosper Golf Resortu – nikde jinde by se tolik hostů (celkem jich bylo 168) snad ani nevešlo. K výtečné atmosféře přispělo také tradiční občerstvení – podávala se například škvarková pomazánka a proudem neteklo pivo, ale různé druhy těch nejlepších pálenek. Kromě hostů si na nich pochutnal hlavně křtěný výtisk knihy, ten si vychutnal od jednotlivých kmotrů celkem 11 panáků. Podle dobře informovaných zdrojů byl v neděli ráno – stejně jako většina účastníků akce – lehce pomačkaný, ale jinak v kondici. Kromě křtění a zábavy čekalo účastníky i několik překvapení, například předávání cen, diplomů nebo grošů. A jak dlouho očekávaná kniha vlastně vypadá? Má 496 stran, stovky historických i aktuálních fotografií, 600 hesel ve jmenném rejstříku s 1 500 odkazy. Součástí knihy je i DVD s filmem „O starých Starých Hamrech“, natočeným panem Františkem Dužím v letech 1955–60. Cena je ve srovnání s tímto obsahem neuvěřitelná: 490 korun...

Výše uvedenými slovy popsal křest knihy šéfredaktor Čeladenského zpravodaje Vladislav Sobol. My k tomu dodáváme, že knihu vydal Okrašlovací spolek Rozhledna, který sdružuje od roku 2010 převážně občany obcí pod Ondřejníkem, jeho členy jsou někteří zaměstnanci BRC a kolektivními členy jsou obce Čeladná, Kunčice pod Ondřejníkem a Pstruží. Toto občanské sdružení navazuje mimo jiné na činnost původního Okrašlovacího spolku pro Velké Kunčice, Čeladnou a okolí, který byl založen v roce 1903 a jehož prvním předsedou byl zakladatel zdejších lázní Skalka MUDr. Jan May. Současný spolek mimo jiné usiluje o postavení rozhledny na Skalce, nejvyšším vrcholu Ondřejníku.

Také redakce Fontány měla na místě své dvorní fotografie, a tak na další straně přinášíme fotografie z této události, kterou si nenechali ujít ani někteří zaměstnanci rehabilitačního centra. (aa)

Knihy je spolu se dvěma předchozími díly („Cestami lesními od Lysé až po Radhošť“ a „Osady a samoty Zadních hor v historii a v obrazech“) k dostání v Galerii Malířů Beskyd a v recepci Apartmánového domu Lara. A za rok k ní přibude další pokračování.

Vlevo: Pavel Kašpárek, starosta jihočeské obce Úsilné, přivezl z nejuvětší dálky na křest „Voselskou“ - z mirabelek místního rybníkáře. Vpravo nahoře: Při křtu zatančili a zazpívali členové folklórního souboru Sedmikvítek z Frenštátu pod Radhoštěm. Uprostřed zleva: Valašský čagan Drahomíra Strnadela, předsedy Matice radhoštské, obdivují předseda Okrašlovacího spolku Rozhledna Milan Bajgar, kunčický starosta Tomáš Hrubíš a starosta Čeladné Pavol Lukša. Dole: Restauraci Golf zapnili hosté do posledního místečka. Fotografovali: Josef Konečný, Petr Pazdírek, Lukáš Podolák.

V Galerii Lara plyne čas rychleji

Poslední letošní výstavou jsou *Cesty a křižovatky* Kateřiny Pavlicové, šestou výstavní sezónu zahájíme 8. ledna 2016 výstavou ostravského výtvarníka Miroslava Dyla

Andrea Adamová

To, že čas v Galerii Lara běží nějak rychleji, se mi zdá pokaždé, když domlouváme poslední podrobnosti nadcházející výstavy. Většina z nich trvá sice šest týdnů, ale ty uběhnou tak rychle, že mám co dělat, abych si vystavená díla stačila prohlédnout v klidu. Nejinak tomu bylo s posledními třemi výstavami v letošním roce.

Koncem října si předali pomyslnou, fotografickou výstavní štafetu Josef Konečný z Hošťálkovic a Pavla Rechtenbergová z Frýdlantu nad Ostravicí. Právě tyto dva fotografy spojuje daleko více, než jen termínově navazující autorské výstavy. Především je to láska k přírodě – Josef Konečný představil snímky z Norska, z Jeseníků a Beskyd, Pavla Rechtenbergová vystavovala soubor panoramatických záběrů Lysé hory, jedné ze svých velkých lásek. Na její výstavě se mohli návštěvníci pokochat Lysou horou v tak proměnlivých podobách, jaké dokáže zachytit jen mrknutí oka či cvaknutí závěrky fotoaparátu nadšeného a trpělivého pozorovatele přírodních dějů. Dalším pomyslným pojítkem mezi těmito dvěma fotografy je členství v kolektivu autorů Okrašlovacího spolku Rozhledna, který od roku 2013 vydal tři knihy o Beskydech, do nichž spolu s dalšími přispěli mnoha svými fotografiemi (více o těchto knihách píšeme na str. 20–21). Jak ukázaly zápisy v návštěvní knize, obě výstavy zaujaly a nadchly mnoho návštěvníků.

Poslední letošní výstavou v Galerii Lara je od 4. prosince do 7. ledna 2016 výstava smaltů, keramiky

Akvarely i abstraktní obrazy Miroslava Dyla jsou již nyní v prodeji také v sousední Galerii malířů Beskyd na Lázeňském náměstí.

a kombinované techniky Kateřiny Pavlicové (Gavlasové), nazvaná *Cesty a křižovatky*. Keramička, malířka, ilustrátorka a výtvarná pedagožka je 20 let členkou ostravské výtvarné skupiny In Signum při Unii výtvarných umělců České republiky a kromě uvedených technik se zabývá také velkoplošnou malbou na zeď. I tato příjemně žánrově odlišná výstava je prodejní, a tak – nemáte-li ještě originální vánoční dárek, přijďte se podívat do Galerie Lara. Otevřeno je denně od 9 do 21 hodin.

Od pátku 8. ledna 2016 se můžeme těšit na výstavu ostravského výtvarníka Miroslava Dyla, který maluje už od svých dětských let. „V průběhu ZŠ v Ostravě navštěvoval LŠU v oboru výtvarné umění. Techniku ve své tvorbě si také zdokonalil studiem výtvarně propagační školy v Ostravě. Ve své tvorbě se převážně zaměřuje na krajinu Beskyd a Oderských vrchů. Oblíbil si kouzlo starých chalup, které maluje ve všech ročních obdobích, v zářivých barvách přírody. Taktéž zachytil zákoutí některých našich měst – Olomouc, Brno, Uherské Hradiště, Znojmo, Vysočinu atp. Nejsou mu vzdálena ani zátiší a kytice, to vše tvoří svojí nejmilejší technikou, kterou je akvarel. Ve všech jeho pracích k nám promlouvá láska k přírodě a sounáležitost s ní. Ve svém přednesu barevných kombinací uspokojuje i estetické cítění divákovy a kladně na něj působí. Svou radost z barev předkládá také malováním abstraktních obrazů, kde uplatňuje výhody akrylových barev. V této oblasti úspěšně spolupracuje s interiérovou firmou, která jeho obrazy citlivě a vkusně doplňuje do nově budovaných bytů, domů a různých prostor.“

(www.paspartovani-ramovani.cz/miroslav-dyl)

BRC Čeladná je moje srdeční záležitost

Vážený pane řediteli, chtěla bych Vám sdělit svoje zkušenosti z rehabilitačního centra, které řídíte. BRC Čeladná je moje srdeční záležitost. Před třemi lety jsem zde našla uzdravení z bolestivých potíží vyhrželé meziobratlové ploténky a tento podzim jsem se zde léčila potřetí. V BRC Čeladná je všeobecně velmi milý personál. Počínaje recepcí a ambulancí domu Lara. Se vstřícným jednáním jsem se setkala na časování procedur. Moje pochvala patří super lékařovi s citlivým a lidským přístupem k pacientům, **Prim. MUDr. Miroslavu Zajoncovi**, dále zdravotnickému personálu balneoprovozu, elektroléčby a masáží. Zvláště oceňuji vysokou profesionalitu fyzioterapeutek **Silvie Švrčkové** a **Svatavy Syptákové**. Obě mají skvělé odborné znalosti a individuální přístup k pacientovi. Velice si jich vážím proto, že mne dokázaly odborně vést od bolesti k uzdravení. Naučily mne porozumět svému tělu a pohybovému aparátu. A co hlavní, vstřípily mi pravidlo každodenního cvičení. Tak mohu opět žít aktivním životem, pracovat, radovat se ze života a být užitečná. V apartmánovém domě Lara jsou podávány kvalitní a pestré snídaně. Ty byly báječné a díky patří obsluhujícímu personálu. Všem vám v BRC Čeladná patří moje díky.

Marie Grafová, Opava

Dnes už zase skáču přes kaluže

Vážený, ráda bych poděkovala, byť se značným zpožděním, za vzornou péči celému zdravotnickému personálu v BRC při mém pobytu v léčebném domě Kněhyně v době od 6. do 27. května 2015. Přivezli mě k Vám jako „ležáka“ z NsP Havířov a dnes už „zase skáču přes kaluže“! Zvláště bych chtěla zdůraznit a vyzvednout profesní um a zdatnost fyzioterapeutek **Marie Zemanové** a **Svatavy Syptákové**. Dle mého soudu jsou tyto pracovnice pro BRC obrovským přínosem a téměř nepostradatelné. Bylo mi ctí léčit se právě ve Vašem ústavu, ještě jednou děkuji za péči.

Jana Zuziaková, Havířov

Již nikdy jinam nepojedu

Před několika týdny jsem strávila nádherné tři týdny ve vašem BRC - léčebném domě GOLF. Byla jsem již několikrát v lázních, takže jsem mohla posoudit, kde mi nejvíce pomohli. Už nikdy bych nejela do těch „kolosů“ typu Karviná, Klimkovice aj. Nikde jsem si tak psychicky neodpočinula jak právě v GOLFU - příjemném rodinném prostředí. Musela bych jmenovat úplně všechny počínaje paní recepční, řidičem mikrobuse Jirkou, všech v jídelně za jejich ochotu a přístup k pacientům. Pro mě to bylo až neuvěřitelné v dnešní době. Paní doktorka, sestry a ostatní zdravotnický personál byl pro mě přímo balzám. Kvalita masáží a rehabilitací je zde přímo vynikající. Mně nejbližší se stala **Janička Ulčáková****, která mi nesmírně pomohla s bolestí trojklaného nervu. Její přístup a upřímná pomoc příkladným aplikováním pneumo plynových injekcí* se snad ani nedá popsat. Pomohla mi vlastně po všech stránkách. Již to, že jsem ji každý den viděla, mi dodávalo duševního klidu, který jsem již tolik potřebovala. A právě za toto bych jí chtěla moc poděkovat a těším se na to, že ji určitě brzy uvidím. Do Golfu se budu vždy ráda vracet, neboť jsem díky tomuto snížila o polovinu prášky na bolest a stále ještě čerpám z tohoto pobytu znovu nabytou energii, kterou jsem kvůli mé nemoci tolik potřebovala. Již nikdy jinam nepojedu. Za všechno patří všem můj velký dík a obdiv.

Vlasta Valúchová, Zlín – Mladcová

*Poznámka redakce: * Pneumopunktura je aplikace malého množství oxidu uhličitého plynovou injekcí do podkoží v místech akupunkturních bodů podél páteře a kloubů. Má podobné účinky jako „klasická“ aplikace plynových injekcí – zvyšuje místní prokrvení, účinně snižuje bolesti páteře a kloubů a v rámci reflexního účinku navíc příznivě ovlivňuje činnost vnitřních orgánů. Přestože bezprostřední pocity při aplikaci plynové injekce nemusí být zrovna příjemné, již záhy po aplikaci se dostaví příznivý efekt úlevy a snížení svalového napětí. Po opakované sérii 6–10 procedur se bolesti zad a kloubů zmírňují i po dobu několika měsíců. (Nebojte se tedy plynových injekcí, jsou velmi účinné!)*

*** Speciální kurz akupresury a pneumopunktury absolvovala zdravotní sestra Jana Ulčáková letos. A jak je vidět, nově osvojené postupy používá s velkým zájmem a úspěšně.*

MAY BUDE „POD STROMEČKEM“

Kompletní rekonstrukce Léčebného domu MUDr. Maye v areálu Beskydského rehabilitačního centra se blíží ke konci. Nejnáročnější stavební část byla započata letos v březnu a zahrnovala mimo jiné bourací práce v přízemí budovy přes sto let staré. Byly odkryty nejen původní klenuté stropy, ale také mnohá, pro stavebníky i investora hodně „nepříjemná překvapení“ v podobě různorodých nekompaktních materiálů, starých energokanáľů, vodních potrubí na nečekaných místech a špatných podlah. Největším překvapením bylo zjištění stop rozsáhlého požáru, o kterém neexistuje žádný záznam ani v místních kronikách. Díky pružnému a vstřícnému přístupu stavební firmy NOSTA a stavbyvedoucího Petra Lanči se ve spolupráci s architektem Ing. Petrem Lichnovským vždy nakonec našlo optimální řešení.

Léto stavebníkům mimořádně přálo a v těchto dnech je už stavba ve fázi pokládání podlahových krytin a výmalby zdí. Firmy, které zvítězily ve výběrových řízeních (BTL, Proormedent), postupně začínají dodávat zdravotnickou techniku. Začátkem prosince dostaneme od Ortoservisu kompletní lůžka, firma CSO namontuje myčku podložních mís a Z+M Partner dodá počítače a televize. Časově nejnáročnější je nyní výroba rehabilitačních lehátek a nábytku.

Když vše půjde dobře, dokončení a slavnostní předá-

Podpořeno z Programu švýcarsko-české spolupráce
Supported by a grant from Switzerland through the Swiss
Contribution to the enlarged European Union.

ní stavby vyjde přímo pod stromeček, protože kolaudace je plánována na vánoční čas. Zdravotní technika by měla být rovněž kompletní, o přípravách a speciálním vzdělávání personálu jsme již psali několikrát.

A tak nezbyvá, než si přát, aby se zdravotnické služby, poskytované v tomto léčebném domě, staly dalším synonymem špičkové rehabilitační péče v Čeladné.

Alena Jančurová

VŠE NEJLEPŠÍ - BLAHOPŘEJEME

Tito zaměstnanci slaví svá životní výročí:

v prosinci:

Bc. Jana Bayerová - R8
Stanislava Česlarová - R7
Marie Gvardová - R7
Sylva Chalupová - R1
Kateřina Kašparová - R1
Jaroslav Kozel - restaurace
Eva Krzesiewiczová - R8
MUDr. Vladimír Lokajíček
Simona Modrovičová DiS. - lázně
Marina Parýzková - R1
Andrea Pižová - R1
Michaela Strnadlová - R7
Zdeňka Šerková - R4
Michaela Švejdrová - lázně

Renata Tomalíková - R9
Mgr. Pavla Bajgarová - správa
Petra Boháčová Dis. - lázně
Vendula Hirmanová - R4
Petra Klopčová Dis. - R2
Simona Škodová - R2
Robert Foldyna - údržba
Eliška Maňkošová - lázně

v lednu:

Jana Bílková - R1
Bořek Boháč - údržba
Lenka Dobiášová - R3
Dobroslava Havránková - správa
Ludmila Horečková - R7

Božena Chýlková - R9
Pavla Jandová - restaurace
Libor Kašpar - údržba
Iva Magnusková - třídírna prádla
Karla Mažarová - R4
Bc. Lucie Pacherová - lázně
Monika Švarcová - R3
Eva Švrčková - lázně
Lenka Uhlářová - správa
Veronika Vedralová - R2
Zuzana Zavičáková - R1
Eva Žabková - R7
Ivana Jakubíková - lázně
Barbora Daněčková - R4

Čeladenská FONTÁNA.

Nepravdivý zpravodaj Beskydského rehabilitačního centra v Čeladné. Redakce: Mgr. Andrea Adamová.

Redakční rada: Dobroslava Havránková, Mgr. Lenka Machálková, Věra Machálková. Adresa redakce: BRC, 739 12 Čeladná 42.

Grafická úprava: A. Adamová. Tisk ME® a René Daubner - APRO Bruntál.

Distribuce dle rozdělovníku, v PDF ke stažení na adrese www.brc.cz. Zájemcům zašleme každé vydání na e-mail.

Toto dvojčíslo vyšlo v prosinci 2015 v nákladu 800 výtisků.